

สารสนเทศทางธุรกิจ

Information for business

บุหลัน กุลวิจิตร*
Bulan Kulavijit

บทคัดย่อ

ในโลกการแข่งขันทางธุรกิจ สารสนเทศทางธุรกิจเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและเป็นสิ่งที่ช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ บทความนี้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศทางธุรกิจ โดยอธิบายถึงประเภทของเนื้อหาสารสนเทศ ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสารสนเทศภายในและสารสนเทศภายนอกองค์กร และรูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่สำคัญคือสื่อตีพิมพ์และสื่อไม่ตีพิมพ์ นอกจากนี้ยังอธิบายแหล่งสารสนเทศต่างๆ ทั้งแหล่งสารสนเทศภายในและภายนอกองค์กรรวมทั้งยกตัวอย่างแหล่งสารสนเทศที่สำคัญที่นักธุรกิจควรทราบ

คำสำคัญ : สารสนเทศทางธุรกิจ ทรัพยากรสารสนเทศทางธุรกิจ แหล่งสารสนเทศทางธุรกิจ

* อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

In the competitive world, information plays a key role in the success of a business. This article aims to provide concepts of information for business, including types of content; which are information within and outside the organization, and formats of information resources; which are printed and non-printed materials. This article also explains sources of information for business from both within and outside the organization and provides essential examples.

Keywords : Business Information, Information for business resources, Information for business sources

บทนำ

การดำเนินธุรกิจปัจจุบันถือได้ว่าเป็นธุรกิจในยุคเศรษฐกิจบนพื้นฐานแห่งความรู้ (Knowledge-bases economy) ซึ่งสารสนเทศและความรู้จะเป็นปัจจัยหลักที่ถูกนำมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถตอบสนองของความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว การสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันมีแนวทาง ๓ แนวทาง คือ (Porter 1998; Butcher 2003; ชัยยศ สันติวงษ์ และ นิตยา เจริญประเสริฐ ๒๕๔๖)

๑. การเป็นผู้นำทางด้านการผลิตสินค้าหรือบริการให้มีต้นทุนต่ำที่สุด ซึ่งทำให้ธุรกิจมีโอกาสได้รับกำไรที่สูงขึ้นกว่ากำไรปกติได้

๒. การตอบสนองอย่างรวดเร็ว คือ การมีความคล่องตัวต่อการตอบสนองของความต้องการของผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอสินค้าใหม่ การปรับปรุงสินค้า หรือแม้แต่การตัดสินใจของผู้ประกอบการจะต้องมีความรวดเร็ว เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว

๓. การสร้างความแตกต่างซึ่งอาจเป็นความแตกต่างด้านสินค้าหรือบริการ ให้มีเอกลักษณ์ที่คู่แข่งไม่สามารถเลียนแบบได้ง่าย การสร้างความแตกต่างจะต้องก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ผู้บริโภคอย่างแท้จริงและเป็นเรื่องการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งการคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนาสินค้าจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ด้วยเหตุที่ว่าคุณภาพสินค้านั้นจะต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพราะความพึงพอใจของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

นอกจากนี้เป้าหมายของการดำเนินธุรกิจอยู่ที่ความสำเร็จ ซึ่งในปัจจุบันความสำเร็จไม่ใช่เป็นความสำเร็จที่มาจากการมีทุนมากเพียงอย่างเดียว นักธุรกิจที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ มากก็มีสิทธิ์ได้ผลตอบแทนสูง การมีทุนโดยไม่มีความรู้และความเข้าใจจึงมีความเสี่ยงสูงในการทำธุรกิจปัจจุบันและประสบความสำเร็จได้ยาก ดังนั้นการที่ธุรกิจจะสำเร็จได้นั้นนักธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ กลาง หรือย่อมจะต้องรู้จักแสวงหาสารสนเทศและความรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นสารสนเทศทางธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่นักธุรกิจต้องรู้และทำความเข้าใจ

นิยามและเนื้อหาสารสนเทศทางธุรกิจ

สารสนเทศทางธุรกิจ หรือ Business Information คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจซึ่งผู้บริหารต้องการเพื่อนำมาสนับสนุนให้ธุรกิจเจริญเติบโตและสำเร็จตามเป้าหมายของธุรกิจ และหมายรวมถึงสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น สารสนเทศเกี่ยวกับการลงทุน แหล่งผลิตวัตถุดิบ อัตราขายส่งสินค้า ภาษี วิธีการขนส่งสินค้า ภาวะเศรษฐกิจ การวิจัยการตลาด กฎหมาย ผลงานวิจัยสิ่งประดิษฐ์เพื่ออุตสาหกรรม ข่าวการเมือง วัฒนธรรม ท้องถิ่นและข่าวสังคม (Hendersonfile 2003; ประดิษฐา ศิริพันธ์ ๒๕๔๓) สำหรับเนื้อหาสารสนเทศทางธุรกิจ หนังสือ The London Classification of Business Studies ได้แบ่งเนื้อหาสารสนเทศทางธุรกิจออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ (Stekel 2002)

๑. สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการ ครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการจัดการ การควบคุมงานและการจัดกิจกรรม การตลาด การเงินและการบัญชี

๒. สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของการค้าและองค์กร ครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับความรู้ของมนุษย์ที่มี

ผลกระทบต่อธุรกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจ การขนส่ง อุตสาหกรรม การศึกษา กฎหมาย การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓. สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการที่เป็นประโยชน์ในการจัดการให้กิจกรรมทางการค้าบรรลุผลสำเร็จ เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการตัดสินใจ เทคนิคในการวิเคราะห์ การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

นอกจากนี้ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (๒๕๔๘) ได้แบ่งเนื้อหาสารสนเทศทางธุรกิจออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. สารสนเทศภายในองค์กร ซึ่งเป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในองค์กรทั้งการเงิน งบประมาณ งานบุคคลากร โครงสร้างองค์กรระบบสารสนเทศ ฯลฯ และรุจิจันทร์ พิริยะสงวนพงศ์ (๒๕๔๙) อธิบายเพิ่มเติมว่าสารสนเทศภายในองค์กรสามารถแบ่งตามแผนกที่มีในองค์กรได้ดังนี้

๑.๑ สารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คือ สารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เริ่มตั้งแต่มีการสรรหาและว่าจ้างบุคคลากรเข้าทำงาน จนกระทั่งบุคคลผู้นั้นพ้นสภาพจากการเป็นบุคคลากรของบริษัทไป เนื้อหาของสารสนเทศมีดังนี้

๑.๑.๑ สารสนเทศด้านการวิเคราะห์งาน คือ สารสนเทศที่ใช้อธิบายถึงทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งคุณสมบัติของบุคคลากร นำมาใช้สำหรับการควบคุมตำแหน่ง กำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน

๑.๑.๒ สารสนเทศด้านการสรรหา คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยแหล่งจัดหาแรงงาน ประวัติและคุณสมบัติของผู้สมัครงาน รายงานสถิติผู้สมัครงานในแต่ละตำแหน่งงาน ตลอดจนการจัดพิมพ์จดหมายเรียกสัมภาษณ์และแบบฟอร์มการสัมภาษณ์เพื่อใช้สำหรับการคัดเลือกบุคคลากรด้วย

๑.๑.๓ สารสนเทศด้านการคัดเลือก คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยผลการสัมภาษณ์ผู้สมัครงาน รายชื่อผู้สมัครที่ผ่านการคัดเลือกและจดหมายแจ้งผลการสัมภาษณ์

๑.๑.๔ สารสนเทศด้านการบรรจุเข้ารับตำแหน่งงาน คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยสถิติการเข้ามาขอตัวของผู้ผ่านการคัดเลือก คำสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลากร

๓๒๔ นุหลิน์ กุลวิจิตร

๑.๑.๕ สารสนเทศด้านประวัติบุคลากร คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วย ประวัติส่วนตัวของบุคลากรและประวัติการทำงาน ข้อมูลทักษะความชำนาญงานของบุคลากร ซึ่งอาจนำมาใช้สำหรับการวางแผนอัตรากำลังคน การสรรหา และการพัฒนาบุคลากร เช่น รายงานสถิติบุคลากรแยกตามแผนกงาน

๑.๑.๖ สารสนเทศด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยข้อมูลผลงานและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรรายบุคคล รวมทั้งรายงานการประเมินผลแบบต่างๆ เช่น รายงานประเมินผลการปฏิบัติงาน รายงานการปรับเงินเดือน ซึ่งมักถูกนำมาใช้สำหรับการพัฒนาบุคลากร การโยกย้ายงาน รวมทั้งการเลื่อนตำแหน่งงาน

๑.๑.๗ สารสนเทศด้านการจ่ายเงินเดือน คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยโครงสร้างเงินเดือน อัตราเงินเดือนของแต่ละบุคคล อัตราภาษีเงินได้ รวมทั้งรายได้หลังหักภาษีของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของใบจ่ายเงินเดือน หรือรายงานข้อมูลเงินเดือนนำส่งธนาคาร ตลอดจนรายงานสรุปการจ่ายเงินเดือน ซึ่งมักนำมาใช้สำหรับการควบคุมเงินเดือนจ่ายให้อยู่ภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้

๑.๑.๘ สารสนเทศด้านการควบคุมตำแหน่ง คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยโครงสร้างตำแหน่งงาน บัญชีรายชื่อตำแหน่งงานและบัญชีรายชื่อตำแหน่งงานว่าง ซึ่งนำมาใช้สำหรับการสรรหา การคัดเลือก และบรรจุเข้ารับตำแหน่งงาน

๑.๑.๙ สารสนเทศด้านการสวัสดิการและผลประโยชน์ คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยรายงานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าสวัสดิการ ค่าตอบแทนและเงินชดเชย รายงานการใช้สิทธิ

๑.๑.๑๐ สารสนเทศด้านการพัฒนาและมีกรอบรม คือ สารสนเทศที่ประกอบด้วยแผนการฝึกอบรม รายชื่อหลักสูตร รายชื่อวิทยากร รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ซึ่งนำมาใช้สำหรับการโยกย้ายงาน และการเลื่อนตำแหน่งงาน

๑.๒ สารสนเทศทางการผลิต คือ สารสนเทศที่ได้รับจากการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการผลิต ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เช่น แผนการผลิต สารสนเทศด้านวัตถุดิบและสินค้าคงเหลือ สารสนเทศด้านต้นทุนการผลิต เป็นต้น โดยมีการใช้สารสนเทศเหล่านี้สนับสนุนกิจกรรม

ทางการผลิตทั้งในเชิงปฏิบัติการและเชิงบริหารเพื่อมุ่งเน้นถึงผลงานด้านการบริหารและควบคุมการผลิต สารสนเทศภายในองค์กรได้แก่

๑.๒.๑ สารสนเทศด้านการดำเนินการผลิต คือ สารสนเทศด้านการผลิตประจำวัน ต้นทุนการผลิต สินค้าสำเร็จรูป และงานระหว่างทำที่เป็นผลลัพธ์จากการผลิตโดยมุ่งเน้นด้านผลิตภาพและคุณภาพของผลผลิต

๑.๒.๒ สารสนเทศด้านควบคุมคุณภาพ คือ สารสนเทศที่ระบุถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่งจำเป็นจะต้องสร้างผลผลิตเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตัวอย่างของสารสนเทศด้านนี้ คือ สถิติการใช้วัตถุดิบในการผลิต และสถิติของเสียจากกระบวนการผลิต

๑.๒.๓ สารสนเทศด้านการแก้ปัญหา คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้นพบสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในช่วงการผลิต

๑.๒.๔ สารสนเทศด้านออกแบบการผลิต คือ สารสนเทศที่ได้จากการปฏิบัติการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบกระบวนการผลิต และระบบการผลิตตามความต้องการของลูกค้า ตลอดจนการออกแบบผังโรงงาน

๑.๒.๕ สารสนเทศด้านวางแผนการผลิต คือ สารสนเทศที่ได้จากการวางแผนการผลิตด้านต่างๆ เช่น การจัดตารางการผลิต การจัดสรรทรัพยากรการผลิต ตลอดจนการบริหารโครงการผลิต เพื่อให้ได้แผนการผลิตที่นำไปใช้ควบคุมการผลิตต่อไป

๑.๒.๖ สารสนเทศด้านการจัดการโลจิสติกส์ คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการจัดหาและขนส่งวัสดุเข้าโรงงานเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการผลิต ตลอดจนการจัดเก็บและควบคุมสินค้าคงเหลือ ซึ่งมุ่งเน้นประสิทธิภาพของกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบที่รวดเร็ว ตลอดจนการรักษาคุณภาพของวัสดุและสินค้าให้คงเดิม

๑.๒.๗ สารสนเทศด้านควบคุมการผลิต คือ สารสนเทศที่ใช้สนับสนุนงานด้านการควบคุมกระบวนการผลิต การควบคุมต้นทุนการผลิต รวมทั้งด้านการบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ

๑.๒.๘ สารสนเทศด้านผู้ขายวัสดุ คือ สารสนเทศที่ได้จากผู้ขายวัสดุ เช่น ประเภทและคุณภาพของวัสดุ ราคาวัสดุ และปริมาณวัสดุที่สามารถจัดส่งได้ในเวลาที่ต้องการ

๓๒๖ บทสั้น กุลวิจิตร

๑.๒.๙ สารสนเทศด้านผู้ขนส่งสินค้า คือ สารสนเทศที่ได้จากผู้ให้บริการขนส่งวัสดุ เช่น ตารางการขนส่ง ระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่งและต้นทุนการขนส่ง

๑.๓ สารสนเทศทางการตลาด คือ สารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการตลาด ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร โดยใช้สนับสนุนกิจกรรมทางการตลาดทั้งในส่วนของกาพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดจำหน่าย การตั้งราคาสินค้าผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจทางการตลาด การสื่อสารการตลาด และการพยากรณ์ยอดขาย สารสนเทศภายในองค์กรได้แก่

๑.๓.๑ สารสนเทศด้านลูกค้า คือ สารสนเทศที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ประวัติการซื้อสินค้าและบริการของลูกค้า ซึ่งสารสนเทศนี้มักนำไปใช้ในงานด้านการขาย และการจัดการลูกค้าสัมพันธ์

๑.๓.๒ สารสนเทศด้านการขาย เป็นสารสนเทศที่ให้รายละเอียดการขายรายวัน หรือเป็นรายงานสรุปการขายรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายปีก็ได้

๑.๓.๓ สารสนเทศด้านสินค้า เป็นสารสนเทศซึ่งนำเสนอรายละเอียดสินค้าที่มีไว้ขาย นำมาใช้ประกอบกับข้อมูลการขาย เพื่อให้ข้อมูลสินค้ากับลูกค้าเป้าหมาย

๑.๓.๔ สารสนเทศด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนสภาพวัตถุดิบเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือบริการ

๑.๓.๕ สารสนเทศด้านสื่อสารการตลาด เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการโฆษณาและส่งเสริมการขายหรือวิธีการสื่อสารการตลาดอื่นๆ เพื่อให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ

๑.๓.๖ สารสนเทศด้านการตั้งราคาสินค้าหรือบริการ คือ สารสนเทศที่ได้จากการวางแผนด้านราคาสินค้าหรือบริการ

๑.๓.๗ สารสนเทศด้านพยากรณ์ยอดขาย คือ สารสนเทศซึ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงสินค้าหรือบริการที่ขาย ตลอดจนพฤติกรรมมารซื้อของลูกค้าที่นำมาซึ่งผลกำไรของธุรกิจสารสนเทศเหล่านี้มีเพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจด้านการขายสินค้าหรือบริการ

๑.๓.๘ สารสนเทศด้านการวิจัยการตลาด คือ สารสนเทศที่เก็บรวบรวมได้จากการสำรวจแบบสอบถาม เพื่อศึกษาตลาดและบ่งชี้ให้เห็นถึงลูกค้าที่มีศักยภาพพร้อมถึงความต้องการสินค้าหรือบริการในอนาคต

๑.๓.๙ สารสนเทศด้านข่าวกรองทางการตลาด คือ สารสนเทศที่จัดเก็บและรวบรวมได้จากสภาพแวดล้อมทางการตลาด โดยเฉพาะข้อมูลของคู่แข่งซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายฝ่าย เช่น ลูกค้า พนักงานขาย หรือตัวแทนขาย ซึ่งการใช้ข่าวกรองนี้จะมีผลให้ธุรกิจสามารถทำการตัดสินใจทางการตลาดได้ถูกต้องยิ่งขึ้น อีกทั้งทำให้ได้เปรียบเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ

๑.๔ สารสนเทศทางการเงิน คือ สารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการเงิน ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เช่น การรับและการจ่ายเงินสดภายในกิจการ การจัดหาเงินทุน ตลอดจนสารสนเทศด้านอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน และนโยบายทางการเงินของรัฐบาล โดยใช้สารสนเทศเหล่านี้สนับสนุนกิจกรรมทางการเงินทั้งในส่วนของวางแผนทางการเงิน การจัดการและการวิเคราะห์ทางการเงิน ตลอดจนการควบคุมและตรวจสอบทางการเงิน

๑.๔.๑ สารสนเทศด้านกระแสเงินสด ในส่วนนี้จะรวมถึงกระแสเงินสดรับ และกระแสเงินสดจ่าย ซึ่งจะบ่งบอกถึงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน รวมทั้งยอดคงเหลือของเงินสดในมือโดยนำเสนอในรูปแบบงบกระแสเงินสด และมีการนำสารสนเทศนี้ไปใช้สำหรับกิจกรรมทางการเงินอื่นๆ เช่น การพยากรณ์ทางการเงิน การจัดหาเงินทุน การจัดการลงทุน ตลอดจนการควบคุมทางการเงิน

๑.๔.๒ สารสนเทศด้านเงินทุน คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงินทุนไว้ใช้จ่ายในกิจการ ตลอดจนการใช้เงินทุนเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น สารสนเทศด้านแหล่งเงินทุน สารสนเทศด้านพยากรณ์ยอดขาย และงบประมาณเงินสด สารสนเทศด้านโครงสร้างเงินทุน และงบประมาณลงทุน

๑.๔.๓ สารสนเทศด้านการลงทุน คือ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๑.๔.๔ สารสนเทศด้านพยากรณ์ทางการเงิน คือ สารสนเทศที่ได้จากการคาดคะเนเหตุการณ์ทางการเงินในอนาคตเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สิน

๑.๔.๕ สารสนเทศด้านงบประมาณเงินสด คือ สารสนเทศที่ได้จากการนำข้อมูลกระแสเงินสดในอดีตมาจัดทำแผนงบประมาณเงินสดที่เกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายในอนาคต เพื่อใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการใช้จ่ายเงินสดของธุรกิจ

๑.๔.๖ สารสนเทศด้านงบประมาณลงทุน เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับแผนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภททุนภายใต้โครงการต่างๆ โดยมีการประมาณการกระแสเงินสดรับและจ่ายโครงการลงทุนในอนาคต มีการประเมินโครงการลงทุนแต่ละโครงการ และการตัดสินใจเลือกโครงการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด อีกทั้งมีการควบคุมการใช้จ่ายเงินภายใต้การดำเนินโครงการให้อยู่ภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้

๑.๔.๗ สารสนเทศด้านวิเคราะห์ทางการเงิน คือ สารสนเทศที่ใช้สำหรับสนับสนุนหน้าที่งานด้านต่างๆ ทางการเงิน

๑.๔.๘ สารสนเทศด้านควบคุมทางการเงิน คือ สารสนเทศที่ใช้สนับสนุนงานด้านการควบคุมงบประมาณ การตรวจสอบทางการเงิน และการบริหารผลการดำเนินงานทางธุรกิจ

๒. สารสนเทศภายนอกองค์กร ซึ่งสารสนเทศภายนอกองค์กรจะเกี่ยวข้องกับสารสนเทศ ๒ ประเภท ได้แก่

๒.๑ สารสนเทศเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและรัฐบาล แนวโน้มของประชากร แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี และปัจจัยที่ใช้ในการผลิต ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

๒.๑.๑ การเมืองและรัฐบาล คือ สารสนเทศที่หน่วยงานของรัฐบาลบัญญัติขึ้นใช้เพื่อควบคุมสภาพการณ์ทางการเงินภายในประเทศ รวมทั้งบทลงโทษต่อผู้กระทำผิดทางการเงิน เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

๒.๑.๒ แนวโน้มของประชากร จะมีส่วนช่วยในการกำหนดขนาดของตลาด การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรจะเกี่ยวข้องกับจำนวนประชากรแยกไปตามวัยและที่ตั้งของประชากร เป็นต้น ส่วนแนวโน้มของสังคมและพฤติกรรมของผู้บริโภคจำเป็นต้องพยากรณ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒.๑.๓ แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ คือ สารสนเทศเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจของประเทศ ได้จากตลาดเงินและตลาดทุนที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินต่างๆ เช่น แหล่งเงินทุน ต้นทุนของเงินทุนจากแหล่งต่างๆ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แนวโน้มของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ความสามารถในการหารายได้ของผู้บริโภค ภาวะการจ้างงาน ความ

สามารถในการผลิต การลงทุน ระดับราคาและค่าจ้าง และดัชนีทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีคุณค่าในการวางแผนของบริษัท

๒.๑.๔ สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและการคิดวิธีการผลิตใหม่ๆ จึงทำให้บริษัทต่างๆ จะต้องพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

๒.๑.๕ ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต สารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ แรงงาน ทุน และวัสดุที่ใช้ในการผลิต

๒.๒ สารสนเทศในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ได้แก่ สถานภาพของการแข่งขัน ข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่งขั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะต้องนำมาใช้ในการพยากรณ์ความต้องการของบริษัท แล้วตัดสินใจและวางแผนปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามการพยากรณ์ โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท

๒.๒.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เช่น ความสามารถในการทำผลกำไร การแข่งขันทางการตลาด ข้อมูลเหล่านี้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตั้งวัตถุประสงค์ของผลการดำเนินงานของบริษัทที่ผ่านมาแล้ว

๒.๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่ดำเนินการในปัจจุบัน เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนาการแข่งขันที่จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการวางแผน เช่น การดำเนินกลยุทธ์เกี่ยวกับราคา การโฆษณา การแนะนำสินค้าใหม่ การเปลี่ยนแปลงเส้นทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น

๒.๒.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคต เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าใหม่ การวิจัยและพัฒนา และสารสนเทศอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อกิจกรรมของบริษัทในอนาคต

ทรัพยากรสารสนเทศทางธุรกิจ

ทรัพยากรสารสนเทศทางธุรกิจ สามารถแบ่งได้ ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ สื่อตีพิมพ์ และสื่อไม่ตีพิมพ์ ซึ่งแต่ละประเภทสามารถจำแนกออกได้ดังนี้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ๒๕๔๕; นวลฉวี สุธรรมวงศ์ และ นวนิตย์ อินทรามะ ๒๕๔๖)

๑. สื่อตีพิมพ์ทางธุรกิจ

สื่อตีพิมพ์ทางธุรกิจ คือ วัสดุสารสนเทศที่ตีพิมพ์ตัวอักษร บอกเล่าเรื่องราว เหตุการณ์วิชาความรู้ที่เกี่ยวข้องทางธุรกิจในรูปแบบของหนังสืออ้างอิง หนังสือและเอกสารอ้างอิงทั่วไป วารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารสิทธิบัตร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. หนังสืออ้างอิง (References) เป็นหนังสือที่อ่าน หรือค้นคว้าอ้างอิงหาคำตอบ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งหมด มีลักษณะการเรียบเรียงที่ใช้สะดวก โดยการเรียงตามลำดับอักษรของเรื่อง หรือเนื้อหาที่ต้องการจะค้น ได้แก่

๑.๑ พจนานุกรมเฉพาะทางธุรกิจ คือ หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำทางธุรกิจและอุตสาหกรรม คำศัพท์แต่ละคำให้ข้อมูลเกี่ยวกับความหมาย การออกเสียง การสะกดคำ ประเภทของคำ ประวัติของคำ การใช้คำ คำพ้องคำตรงข้าม และอื่นๆ มีการเรียงคำตามลำดับตัวอักษรเพื่อความสะดวกในการค้นหา ตัวอย่างพจนานุกรมเฉพาะทางธุรกิจ เช่น รวมศัพท์เศรษฐกิจการค้าการเงินระหว่างประเทศ พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ พจนานุกรมธุรกิจสำหรับผู้บริหาร Dictionary of Business and Economics และ The Oxford Dictionary for the Business World เป็นต้น

๑.๒ สารานุกรม เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งออกและธุรกิจการค้าต่างๆ สารความรู้ที่ให้แบบกว้างๆ เรื่องราวและสารสนเทศที่ให้มีความหมาย คำอธิบาย ประวัติความเป็นมา สภาพปัจจุบัน สถิติ เพื่อสนองความต้องการในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นแหล่งค้นคว้าที่มีประโยชน์ต่อผู้ที่เพิ่งเริ่มศึกษาหรือสนใจเรื่องราวต่างๆ เป็นอย่างดี ตัวอย่างสารานุกรมทางธุรกิจ เช่น Exporter's Encyclopedia, International Trade Reporter และ Encyclopedia of Economics เป็นต้น

๑.๓ หนังสือรายปีและหนังสือประจำปี เป็นหนังสือที่ตีพิมพ์เผยแพร่ออกเป็นรายปีโดยรวบรวมเหตุการณ์สำคัญและเศรษฐกิจในรอบปีที่ผ่านมา เป็นความรู้ที่รวมถึงเรื่องข่าวสาร ข้อมูล เหตุการณ์ กิจกรรม ความเคลื่อนไหว แนวโน้มและความก้าวหน้าทางวิชาการ เช่น หนังสือรายงานประจำปีของบริษัท ห้างร้าน ธนาคาร และหน่วยงานทางรัฐบาล เป็นต้น ได้แก่ The Europa Year Book 1999, Foreign Companies in Thailand Yearbook 2000/2001 รายงานประจำปีของกระทรวงพาณิชย์และกรมกองต่างๆ เช่น รายงานประจำปีของกรมส่งเสริมการส่งออก รายงานประจำปีของกรมการค้า

ภายใน รายงานประจำปีของกระทรวงเกษตร รายงานประจำปีของกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

๑.๔ ทำเนียบทางการค้า ได้แก่ รายชื่อผู้นำเข้าและผู้ส่งออกของประเทศต่างๆ รายชื่อบริษัท ห้างร้าน ธนาคาร และหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม เช่น Directory of the United State Importer, Japan Trade Directory และ Thailand's Exporter Selected List เป็นต้น

๑.๕ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ข้อมูลที่เผยแพร่โดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐบาล ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับนโยบาย กฎ ระเบียบ พระราชบัญญัติต่างๆ ประกาศของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม และระเบียบราชการที่ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น ราชกิจจานุเบกษา ประกาศพระราชบัญญัติของกระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์

๒. หนังสือและเอกสารอ้างอิงต่างๆ ไป ได้แก่ หนังสือที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากร กิจการทางการค้า สถิติราคาสินค้า ข้อมูลสินค้านำเข้าและส่งออก ข้อมูลประเทศ และข้อมูลกฎหมายต่างๆ ซึ่งมีตัวอย่างของหนังสือที่ให้ข้อมูลในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลภาษี คือ ภาษีนำเข้าของไทยและต่างประเทศ ได้แก่ Australian Custom Tariffs และ Custom Tariffs of Thailand เป็นต้น

๒.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการทางการค้า ได้แก่ ข้อมูลทางด้านกฎระเบียบ การนำเข้าและราคาการบรรจุหีบห่อ การขนส่ง การค้าระหว่างประเทศ สิทธิพิเศษทางการค้า นโยบายทางการค้า การส่งเสริมการส่งออก ฯลฯ ตัวอย่างหนังสือ เอกสารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการทางการค้า เช่น Export Requirements for Overseas Market และ A Guide to the U.S.A Generalized System of Performances เป็นต้น

๒.๓ ข้อมูลสถิติ ได้แก่ สถิติการนำเข้าและส่งออกของไทยและต่างประเทศ เช่น Direction of Trade Statistics, International Financial Statistics และ Foreign Trade Statistics of Thailand เป็นต้น

๒.๔ ข้อมูลสินค้า ได้แก่ ข้อมูลภาวะการส่งออกสินค้าที่สำคัญ เช่น รายงาน

๓๓๒ บทสั้น กุลวิจิตร

การสำรวจสินค้าของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ และรายงานการแสดงผลสินค้าส่งออกของไทย

๒.๕ ข้อมูลประเทศ ได้แก่ ข้อมูลภาวะการตลาดของประเทศต่างๆ สินค้าที่ตลาดประเทศต่างๆ ต้องการ เช่น ข้อมูลของธนาคารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ City Bank, Exim Bank, ธนาคารแห่งประเทศไทย และตลาดยางพาราของไทย

๒.๖ ข้อมูลกฎหมาย ตัวอย่างหนังสือที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางกฎหมาย ได้แก่ รวมกฎหมายของกรมทะเบียนการค้า กฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายศุลกากร กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน และกฎหมายสิ่งแวดล้อม

๒.๗ ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์และหน่วยงานเอกชน ซึ่งได้ออกหนังสือรายงานประจำปี เอกสารต่างๆ ข้อมูลที่หน่วยวิจัย หรือศูนย์วิจัยของธนาคารและหน่วยงานเอกชนได้ตั้งขึ้นมาเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาวะตลาดและความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ได้แก่

๒.๗.๑ รายงานประจำปีของธนาคารต่างๆ

๒.๗.๒ งานวิจัยเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และแนวโน้มของธุรกิจประเภทต่างๆ สินค้าชนิดต่างๆ ของศูนย์วิจัยข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ เช่น บริษัทศูนย์ข้อมูลธนาคารกสิกรไทย และศูนย์ข้อมูลธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นต้น

๒.๗.๓ บทความเชิงวิเคราะห์ของศูนย์ข้อมูลของธนาคารต่างๆ บริษัทศูนย์วิจัยธนาคารต่างๆ เช่น บริษัทศูนย์ธนาคารไทยพาณิชย์ ศูนย์ข้อมูลธนาคารกรุงไทย ฯลฯ

๒.๘ ข้อมูลการเงินและการจัดการ ได้แก่

๒.๘.๑ ข้อมูลการลงทุน เป็นข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน และช่วยให้การบริหารกิจการดำเนินไปด้วยดี ได้แก่ หนังสือเอกสารที่ชี้แนะในการลงทุน การวิเคราะห์การลงทุน และวิเคราะห์โครงการ วิธีการเขียนโครงการ วิธีการหาผู้ร่วมลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การร่วมมือกันระหว่างโรงงานกับโรงงาน

๒.๘.๒ ข้อมูลการจัดการ การบริหารธุรกิจ ได้แก่ หนังสือที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรการผลิต การบริหารการตลาด และการบริหารทางการเงิน

๒.๘.๓ ข้อมูลแหล่งเงินทุน เพื่อสนับสนุนธุรกิจ อุตสาหกรรม ได้แก่

แหล่งเงินทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ธนาคารออมสิน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตัวอย่างหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวกับแหล่งเงินทุน ได้แก่ แหล่งเงินทุนอุตสาหกรรม การส่งเสริมสินค้าไทย ไม้ผลที่นำส่งเสริม สินค้าเชื้อสูชนบท และสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

๓. วารสาร (Journals) ได้แก่ วารสารด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น Ceramic Industries Journal, The Economics, วารสารธนาคารแห่งประเทศไทย วารสารดอกเบ๊ยะ วารสารบริหารธุรกิจ นักบริหาร เทคโนโลยีชาวบ้าน สารสถิติสำนักงานสถิติแห่งชาติ และผู้ส่งออก

๔. หนังสือพิมพ์ (Newspapers) ทางธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ ประชาชาติธุรกิจ ผู้จัดการรายวัน ไทยไฟแนนซ์เชียล คู่แข่ง สื่อธุรกิจ หนังสือพิมพ์มติชน (ข่าวเศรษฐกิจ หน้า ๙) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ข่าวเศรษฐกิจ หน้า ๘-๙) หนังสือพิมพ์ Bangkok Post (Business หน้า ๑, Stock exchange หน้า ๔) และหนังสือพิมพ์ The Nation (Business and Finance Section หน้า B, B 4)

๕. สิทธิบัตร (Patents) หมายถึง หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์คิดค้น หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์และสิทธิที่ว่านี้จะมีอยู่เพียงช่วงระยะเวลาที่จำกัดช่วงหนึ่งเท่านั้น เอกสารสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ (หรือกรรมวิธีในการผลิตผลิตภัณฑ์) มีอายุการคุ้มครอง ๒๐ ปีนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์มีอายุการคุ้มครอง ๑๐ ปีนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ การอ่านเอกสารสิทธิบัตร เป็นการจุดประกายให้เกิดความคิดประดิษฐ์ต่อเนื่องจากของเดิม ทำให้เรามีความสามารถในการคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ ได้มากขึ้น ทั้งที่เป็นการคิดเลียนแบบของเดิม และหรือเป็นการต่อยอดจากของเดิม หรือคิดนำเอาการประดิษฐ์หลายๆ เรื่องมารวมกันเป็นการประดิษฐ์ใหม่ๆ เป็นสินค้าใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน

๖. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หมายถึง ข้อกำหนดทางวิชาการที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพในระดับที่เหมาะสมกับการใช้งานมากที่สุดโดยจัดทำออกมาเป็นเอกสารและจัดพิมพ์เป็นเล่ม ภายใน มอก.แต่ละเล่มประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ เช่น เกณฑ์ทางเทคนิค คุณสมบัติที่สำคัญ ประสิทธิภาพ

๓๓๔ บทสั้น กุลวิจิตร

ภาพของการนำไปใช้งาน คุณภาพของวัตถุที่นำมาผลิต และวิธีการทดสอบ เป็นต้น ปัจจุบันสินค้าที่ สมอ.กำหนดเป็นมาตรฐานปัจจุบันมีอยู่กว่า ๒,๐๐๐ เรื่อง ครอบคลุมสินค้าที่เราซื้อขายในชีวิตประจำวันหลายๆ ประเภท ได้แก่ ประเภทอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

๒. สื่อไม่ตีพิมพ์ทางธุรกิจ

สื่อไม่ตีพิมพ์ทางธุรกิจ คือ วัสดุสารสนเทศที่มีคุณค่าทางการศึกษาซึ่งไม่ขึ้นกับตัวหนังสือเป็นสำคัญ แต่ให้สาระความรู้ทางธุรกิจและอุตสาหกรรมผ่านประสาทสัมผัสทางหูและตาเป็นหลักในการสื่อความหมายให้เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ โสตทัศนวัสดุ รวมทั้งวัสดุสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงสารสนเทศเป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูล เป็นต้น ซึ่งอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

๑. โสตทัศนวัสดุ สื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรม ได้แก่ แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียง สไลด์ และภาพยนตร์ เป็นต้น ตัวอย่างโสตทัศนวัสดุ เช่น

- ๑.๑ แถบบันทึกภาพ การประชุม สัมมนาด้านธุรกิจ การค้า และอุตสาหกรรม
- ๑.๒ แถบบันทึกภาพงานแสดงสินค้าของไทยในประเทศและต่างประเทศ
- ๑.๓ บีบีเอส เวิร์ดไธ ๙๖.๕ เมกะเฮิร์ต เอฟ เอ็ม
- ๑.๔ รายการวิทยุ SMEs Today

๒. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อมูลทางธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ ฐานข้อมูล และอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น

๒.๑ ฐานข้อมูลทางธุรกิจ ได้แก่

๒.๑.๑ ABI/INFORM ฐานข้อมูลวารสารด้านบริหารธุรกิจ การบัญชี การธนาคาร เศรษฐศาสตร์ การจัดการ การตลาด ธุรกิจบ้านที่ดิน และโทรคมนาคม ให้ข้อมูลบรรณานุกรมพร้อมสาระสังเขปตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ ถึงปัจจุบัน จากวารสารประมาณ ๑,๙๖๓ ชื่อ และมีเอกสารฉบับเต็มกว่า ๙๑๙ ชื่อ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ ถึงปัจจุบัน ฐานข้อมูล ABI/INFORM ประกอบด้วยฐานข้อมูลย่อย ๓ ฐานข้อมูล ได้แก่

๒.๑.๑.๑ ABI/Inform Dateline เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมข่าวของบริษัท ข้อมูลเฉพาะของบริษัท การตลาด การเงิน และข่าวอุตสาหกรรม จาก

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จากเมืองต่างๆ ภายในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา มากกว่า ๑๗๕ รายชื่อ

๒.๑.๑.๒ ABI/Inform Global เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูล จากสิ่งพิมพ์ทางวิชาการกว่า ๑,๘๐๐ รายการ ครอบคลุมข้อมูลตั้งแต่ปี ๑๙๗๑ ถึง ปัจจุบัน

๒.๑.๑.๓ ABI/Inform Trade & Industry เป็นฐานข้อมูลที่ รวบรวมข้อมูลทางด้านธุรกิจและเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าและอุตสาหกรรม ครอบคลุมเนื้อหาข้อมูลตั้งแต่ ๑๙๗๑ ถึงปัจจุบัน

๒.๑.๒ Business Source Complete เป็นฐานข้อมูลทางด้านบริหารธุรกิจ การตลาด การจัดการ การเงินและการบัญชี และเศรษฐศาสตร์ จากวารสารประมาณ ๙,๕๐๐ รายชื่อ ซึ่งได้จัดทำบรรณานุกรมและเอกสารฉบับเต็มจากวารสาร นอกจากนี้ ยังมีเอกสารประเภทรายงานการวิจัยด้านการตลาดและอุตสาหกรรม รายงานการวิจัย การลงทุน รายงานการประชุมทางวิชาการ และบทวิเคราะห์ต่างๆ ของบริษัท โดยให้ข้อมูล ตั้งแต่ปี ๑๙๘๖ ถึงปัจจุบัน

๒.๑.๓ Business Abstracts Full Text ฐานข้อมูลบรรณานุกรมและ สารสังเขปของวารสารวิชาการสาขาธุรกิจในชุดฐานข้อมูล H.W Wilson ตลอดจน บทความวารสารฉบับเต็ม จากวารสารราว ๑๖๐ ชื่อ ตั้งแต่ฉบับปี ๑๙๙๕ เป็นต้นมา

๒.๑.๔ ECONLIT ฐานข้อมูลรวบรวมข้อมูลบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ทาง เศรษฐศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ จัดทำโดย American Economic Association สิ่งพิมพ์ที่ นำมารวบรวมประกอบด้วยบทความจากวารสาร หนังสือ และรายงานการวิจัย เริ่มจาก ปี ๑๙๖๙ ถึงปัจจุบัน

๒.๑.๕ EIU : Business International The Economist Intelligence Unit (EIU) ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เนื้อหาเต็มรูป มีข้อมูลทางธุรกิจของ ๑๙๔ ประเทศ มี รูปแบบของข้อมูลแตกต่างกัน มีจดหมายข่าวออกเป็นรายสัปดาห์ รายงานการเงินตรา เป็นรายเดือน ข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของแต่ละประเทศออกเป็นรายสามเดือน มุ่งเน้น แนวโน้มทางเศรษฐกิจและการเมือง วิเคราะห์การค้า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา สถานะ การเงิน ข้อบังคับเกี่ยวกับการค้า และแหล่งเงินทุน

๒.๑.๖ Wilson Business Full Text เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมบทความ

๓๓๖ บทสั้น กุลวิจิตร

วารสารทางด้านธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับ การบัญชี การธนาคาร เศรษฐกิจ การเงินและการลงทุน การโฆษณา การก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งจะให้ข้อมูลทั้งบรรณานุกรม สาระสังเขป และเอกสารฉบับเต็มตั้งแต่ปี ๑๙๙๒ ถึงปัจจุบัน

๒.๑.๗ ฐานข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th) จะให้ข้อมูลทางเศรษฐกิจโดยรวม ภาวะเศรษฐกิจการเงิน การธนาคาร สถิติต่างๆ ที่อยู่ในวารสารรายเดือนของธนาคาร (ดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการชำระเงิน สถิติการเงินของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ย สถิติแรงงานและค่าจ้าง สถิติผู้ว่างงาน) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลมีบทความที่เป็นบทสรุปเกี่ยวกับภาวะการเงินที่หัวข้อ Monthly Statistical Data และยังมีหัวข้อ Banking Law and Regulations ซึ่งจะให้รายชื่อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การธนาคารและสถาบันการเงินของไทย ห้องสมุดของธนาคารแห่งประเทศไทยยังจัดทำดัชนีวารสารและหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงิน การธนาคารของไทยไว้ด้วย

๒.๒ อินเทอร์เน็ต ได้แก่

๒.๒.๑ เว็บไซต์หน่วยงานราชการ สถาบัน สมาคมธุรกิจและเอกชนต่างๆ ที่มีหน้าที่ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ผลงาน ข่าวคราวความเคลื่อนไหว กิจกรรมต่างๆ เป็นต้น เช่น

กระทรวงพาณิชย์ (www.moc.go.th)

กรมการค้าต่างประเทศ (www.dft.moc.go.th)

กรมการค้าภายใน (www.dit.go.th)

กรมส่งเสริมการค้าส่งออก (www.dep.moc.go.th)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (www.nesdb.go.th)

๒.๒.๒ วารสารและหนังสือพิมพ์ทางธุรกิจบนอินเทอร์เน็ต เช่น Newsclick เป็นหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ฉบับแรกของไทยทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกเป็นรายสัปดาห์ในชื่อ www.newsclickweb.com มีข่าวทั้งไทยและต่างประเทศโดยเน้นประเด็นเศรษฐกิจ วิเคราะห์เจาะลึกข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดและงานวิจัย จัดทำโดยบริษัท นิวส์คลิก จำกัด

แหล่งสารสนเทศทางธุรกิจ

แหล่งสารสนเทศทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการสามารถแสวงหาสารสนเทศธุรกิจประกอบไปด้วย ๒ แห่ง ดังนี้ (สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ ๒๕๔๐; Stanat 1990)

๑. แหล่งสารสนเทศภายใน (Internal Information Sources) เป็นแหล่งสารสนเทศเบื้องต้นที่เกิดจากการปฏิบัติงานภายในองค์กร ส่วนใหญ่เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร นโยบายและแผน ระบบและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน ทรัพยากรการบริหาร บัญชีการผลิต บรรยากาศในการทำงาน และวัฒนธรรมขององค์กร สารสนเทศเหล่านี้ผู้ประกอบการได้จากสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการเห็นจุดแข็งขององค์กร โดยพิจารณาจากความแตกต่างหรือความโดดเด่นในระบบของธุรกิจ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้อย่างมั่นคง และสามารถกำหนดทิศทางได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งชี้ให้เห็นจุดอ่อนขององค์กรซึ่งจะช่วยให้องค์กรไม่เสียโอกาสทางการเติบโตในระบบธุรกิจ

๒. แหล่งสารสนเทศภายนอก (External Information Sources) เป็นแหล่งสารสนเทศที่มาจากภายนอกองค์กรซึ่งมีทั้งที่เป็นส่วนบุคคล หน่วยงาน ตลอดจนสื่อมวลชน เป็นสารสนเทศที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ และสภาพปัจจัยต่างๆ ที่อยู่ภายนอกองค์กรซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อองค์กร เป็นสารสนเทศเกี่ยวกับลูกค้า คู่แข่งขัน แรงงาน กฎระเบียบต่างๆ และกฎหมาย นอกจากนี้สารสนเทศที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ แนวโน้มทั่วไปของเศรษฐกิจที่มีผลต่อองค์กร ภาวะการค้าและการผลิตทางอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ และสภาพสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม และความเชื่อในแต่ละท้องถิ่น สารสนเทศเหล่านี้มีอิทธิพลต่อองค์กร โดยที่การค้าเงินธุรกิจไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบจากสารสนเทศภายนอกองค์กรได้ ผลกระทบเหล่านี้จะเป็นผลดีและผลเสียในเวลาเดียวกัน ผู้ประกอบการสามารถนำผลดีมาปฏิบัติ และนำผลเสียมาวิเคราะห์ ปรับปรุง และหาแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้องค์กรเห็นแนวทางที่จะก้าวไปในอนาคต

นอกจากนี้ ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (๒๕๓๗) ได้แบ่งแหล่งสารสนเทศภายนอกที่ให้บริการสารสนเทศธุรกิจเป็น ๒ แห่ง ดังนี้

๑. แหล่งสารสนเทศหน่วยงาน หมายถึง หน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการสารสนเทศ ช่วยตอบคำถามหรือให้ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราวที่ต้องการได้ โดย ชัยนันท์

นันทพันธ์ (๒๕๓๕) วัธนี พรรณเชษฐ และคณะ (๒๕๓๕) และสุภศรี กาหยี (๒๕๔๖) ได้แบ่งแหล่งสารสนเทศหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือธุรกิจและอุตสาหกรรม ออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๑.๑ **ห้องสมุดสถาบันการศึกษา** ได้แก่ ห้องสมุดประจำคณะที่มีการเรียนการสอนทางด้านเศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจในสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดป่วย อิงภากรณ์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ และผลงานของ ดร.ป่วย อิงภากรณ์ ห้องสมุดพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดดังกล่าวนี้ นอกจากให้บริการยืมคืน บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าแล้ว ยังผลิตเครื่องมือช่วยค้น เช่น ฐานข้อมูลบทความวารสาร และหนังสือพิมพ์ทางเศรษฐศาสตร์ ฐานข้อมูลกรณีวารสารด้านบริหารธุรกิจ ฐานข้อมูลชีวประวัติบุคคลด้านธุรกิจ และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ เป็นต้น

๑.๒ **หน่วยงานอื่นนอกจากสถาบันอุดมศึกษา** แบ่งเป็น ๒ หน่วยงาน ได้แก่

๑.๒.๑ **หน่วยงานราชการ** หมายถึง หน่วยงานของรัฐบาลที่ผลิตเผยแพร่และบริการสารสนเทศธุรกิจ นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือและจัดอบรมแก่ผู้ประกอบการ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การสนับสนุนให้มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เผยแพร่และบริการสารสนเทศธุรกิจ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

๑.๒.๒ **หน่วยงานเอกชน** หมายถึง สถาบันหรือหน่วยงานที่มีใช้ของรัฐบาลที่ผลิต เผยแพร่และบริการสารสนเทศธุรกิจ และดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาธุรกิจ หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เผยแพร่และบริการสารสนเทศธุรกิจ เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ หอการค้าไทย เป็นต้น

๒. **แหล่งสารสนเทศบุคคล** หมายถึง เป็นแหล่งสารสนเทศที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่เป็นผู้รู้สารสนเทศ โดยเกิดจากการประมวลความคิด ความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล บุคคลที่เป็นแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ การบริหาร เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรทางธุรกิจ และลูกค้า วิธีการได้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศบุคคลผู้ใช้ต้องทราบบว่าบุคคลใดมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๑ (๒๕๕๒) ฉบับที่ ๒ ๓๓๙

ในเรื่องที่ตนสนใจ และใช้วิธีการสอบถาม สัมภาษณ์ หรือพูดคุยโดยตรง หรือผ่านทางโทรศัพท์ อีเมล หรือทางไปรษณีย์

บทสรุป

กล่าวได้ว่าสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน นักธุรกิจจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ทรัพยากรสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศทางธุรกิจเพื่อช่วยตัดสินใจในการประกอบธุรกิจและการลงทุน เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางธุรกิจ และนำสารสนเทศไปใช้ในการวิเคราะห์กำหนดกลยุทธ์และทิศทางการธุรกิจ และสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- จวีวรรณ คุณากินันท์. สารนิเทศทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, ๒๕๔๕.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. บริการสารนิเทศ. ปทุมธานี : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รังสิต, ๒๕๓๗.
- _____ . การจัดการสารสนเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๘.
- ชัยนันท์ นันทพันธ์. “การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมยุคใหม่.” วารสาร
การทำเรือ ๓๗, ๓๗๒ (๒๕๓๕) : ๔๗-๕๗.
- ชัยยศ สันตวงษ์ และ นิตยา เจริญประเสริฐ. การบริหารระบบสารสนเทศเชิง
กลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง, ๒๕๔๖.
- นวลฉวี สุธรรมวงศ์ และ นวนิตย์ อินทรามะ. “สังคมศาสตร์ : ทักษะการสารสนเทศทาง
เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาแหล่งสารสนเทศ
ทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ หน่วยที่ ๑-๖. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.
- ประดิษฐา ศิริพันธ์. การจัดการสารนิเทศธุรกิจ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ ๒๗ มีนาคม
๒๕๔๗. เข้าถึงได้จาก <http://www.tiac.or.th/tiac Thai>
- รุจีจันทร์ พิริยะสงวนพงศ์. สารสนเทศทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๗.
- วัธนี พรหมเชษฐ์ และคณะ. “แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม.” จุฬาลงกรณ์วารสาร ๔, ๑๕ (๒๕๓๕) : ๖๕-๗๒.
- สุทินันท์ พรหมสุวรรณ. “การวางแผนกลยุทธ์ในยุค ค.ศ. ๒๐๒๐.” นักบริหาร ๑๗,
๑ (๒๕๔๐) : ๖๐-๖๓.
- สุกศรี กาหยี. “แหล่งผลิต เผยแพร่ และบริการสารสนเทศทางเศรษฐศาสตร์และบริหาร
ธุรกิจ.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาแหล่งสารสนเทศทางสังคมศาสตร์
มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ หน่วยที่ ๑-๖. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.
- Butcher, Helen. ความต้องการสารสนเทศของผู้จัดการ. แปลโดย ประภาวดี สืบสนธิ์.
นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๐๐๓.
- Hendersonfile, Key. Business information sources [Online]. Accessed 10 December

2004. Available from <https://www.cis.strath.ac.uk/teaching/ug/classes/49.104/1>

Porter, M.E. **Competitive advantage : Creating and sustaining superior : building your business with customer focused solutions.** New York : Simon and Schuster, 1998.

Stanat, Ruth. **The intelligent corporation.** New York : American Management Association, 1990.

Stekel, Mike. **The London Classification of Business Studies : A Classification and Thesaurus for Business Libraries.** London : London Graduate School of Business Studies, 2002.